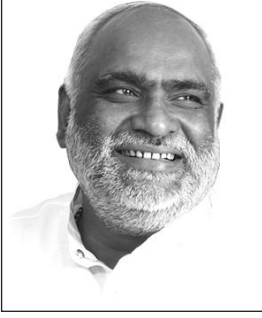

थकबाकी होवू नये म्हणून !

नागरी सहकारी पतसंस्था सभासदांकडून ठेवी जमा करतात. आवश्यकता भासल्यास जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांकडून कर्जे घेतात. ठेवी जमा करणे व जिल्हा बँकेकडून कर्ज घेणे या दोन्ही बाबी कर्ज उभारण्याच्या मर्यादेतच येतात. आणि ह्याच रकमा पतसंस्था आपल्या सभासदांना त्यांच्या आर्थिक गरजा भागविण्यासाठी गरजेनुसार कर्जाऊ देतात. कर्जाचे हप्ते व व्याज वेळेत येण्यासाठी कर्जदार - जामिनदार व पतसंस्था यांनी एकत्रीतपणे भुमिका स्विकारून काम करणे आवश्यक आहे. कारण नियमित वसुली होणे हे गरजेचे आहे. दिलेल्या कर्जाचा नियमितपणे पाठपुरावा व देखरेख ठेवल्यामुळे कर्ज थकबाकी होण्याचे सहज टळू शकते. कर्ज मंजूर करणे व मंजूर केलेल्या कर्जाची उचल देणे या दोन्हीही बाबी स्वतंत्रपणे वेगवेगळे असल्या तरी संबंधितांनी नियमानुसारच काम करणे आवश्यक आहे.

सभासदांचा कर्ज अर्ज स्विकारताना संबंधित कर्जदार व जामिनदारांनी इतर वित्तीय संस्थांकडून कर्जे काढली आहेत किंवा नाहीत व त्या कर्जाची सद्यस्थिती काय आहे इत्यादी माहिती क्रेडीट इन्फॉर्मेशन ब्युरो ऑल इंडिया लिमिटेड (सिबील) सारख्यांकडून मिळू शकते. त्यासाठी आपल्या फेडरेशनने हा प्रयोग यापूर्वीच www.mahasahakar.com या वेबसाईटवर सुरू केलेला आहे.

पतसंस्थेचा एखादा कर्ज अर्जदार व त्यांचे जामिनदार यांचे विरोधात इतर वित्तीय संस्थांनी कर्जाच्या थकबाकी वसुलीसाठी जे न्यायालयीन निवाडे प्राप्त केलेले आहेत, त्यांची माहिती मिळविण्यासाठी आपल्या बृहन्मुंबई नागरी सहकारी पतसंस्था फेडरेशनच्या या योजनेत सामिल होणे ही काळाची गरज आहे. आणि अशा प्रकारचे आवाहन गेले अनेक वर्षांपासून आपण पतसंस्थांना नियमितपणे केलेले आहे.

पतसंस्थांनी वितरीत केलेल्या कर्जाची सभासदांकडून थकबाकी होवू नये म्हणून प्रत्येक पतसंस्थेने स्वतःचे कर्ज धोरण मंजूर उपविधी व सहकार कायद्याला अधिन राहून तयार करून त्यास संचालक मंडळाने ठराव करून अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे. कर्ज अर्जदार सभासदाने दुसऱ्या कुठल्याही वित्तीय संस्थेकडून कर्ज घेतले असल्याची / नसल्याची खात्री करणे आवश्यक आहे. तसेच इतर गोष्टींची पूर्तता करून घेणे आवश्यक आहे.

१. पतसंस्थेचा कर्ज अर्ज, कर्ज रोखा, वचन चिठ्ठी, करारपत्र इत्यादी आदर्शवत असण्याची आवश्यकता आहे. त्या कर्ज अर्जात प्रामुख्याने अर्जदार व जामिनदारांची संपुर्ण नावे, व्यवसाय, राहण्याचा / कामाचा व गावचा संपुर्ण पत्ता आवश्यक आहे.
२. कर्जाची रक्कम, उद्देश, कर्जाचा प्रकार, कर्ज परतफेडीचा कालावधी ह्याचा कर्ज अर्जात उल्लेख असणे आवश्यक आहे.
३. कर्जदार व जामिनदारांचे मासिक विधीग्राह्य उत्पन्नाचा पुरावा ही सर्वात महत्वाची गोष्ट कर्ज अर्जात समाविष्ट असावयास हवी.
४. जामिनदाराचे जामिनाबाबतचे स्वतंत्र संमतीपत्र असणे आवश्यक आहे.
५. तारणाचा प्रकार व त्याचे वर्णन याची खात्री पटेल एवढी माहिती मिळविण्याची व्यवस्था कर्ज अर्जामध्ये असणे आवश्यक आहे.

कर्जाचा अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर पतसंस्थेच्या सेवकांनी मंजूर कर्ज पॉलीसीप्रमाणे प्रत्येक कर्जासाठी स्वतंत्र टिप्पणी संचालक मंडळास सादर करणे आवश्यक आहे. ही टिप्पणी तयार करताना सेवकांनी कर्जदार व जामिनदारांची इतर माहिती सुध्दा मागवून नंतरच शिफारस करणे आवश्यक आहे. तसेच दिलेले तारण विहित पध्दतीने तपासून मगच टिप्पणीमध्ये त्याबद्दल भाष्य करणे आवश्यक आहे.

पतसंस्थेने एखादे कर्ज नामंजूर केल्यास १ महिन्याच्या आत कारणासह कर्जदारास / जामिनदारांस लेखी कळविणे आवश्यक आहे.

पतसंस्थांनी प्रामुख्याने १) विनातारणी / जामिनकी व २) तारणी अशी कर्जे दिली पाहिजेत. जी तारणी कर्जे दिली जातात त्यामध्ये वाहन तारण कर्ज, व्यवसायिक, गृहबांधणी, एन. एस. सी / एल. आय. सी / सरकारी ऋणपत्र तारण कर्ज, सोने तारण कर्ज, चांदीचे दागिने तारण कर्ज, ठेव तारण कर्ज व कॅश क्रेडीट कर्जे यांचा समावेश असतो. सहकार खात्याने मंजूर करून दिलेल्या कर्ज नियमावलीतील बाबींशी अधिन राहूनच या कर्जांना मंजूरी द्यावी. आणि या कर्जांची परतफेडीची मुदत अल्पमुदत १५ महिन्यांपर्यंत, मध्यम मुदत कर्ज १६ महिने ते ६० महिन्यांपर्यंत व दीर्घ मुदत ६१ महिने ते १८० महिन्यांसाठी देता येईल. आणि कर्जाचा व्याजदर मात्र ए. बी. आर. याचा आढावा घेवून संचालक मंडळ सभेमध्ये ठरवून करणे आवश्यक आहे. कर्जाची मुदत संपलेल्या तारखेपासून किंवा कर्ज एन. पी. ए. झाल्यापासून थकलेल्या रकमेवर द. सा. द. से. २ टक्केप्रमाणे जादा दंडव्याज पतसंस्थेने आकारावे.

कर्जदार व जामिनदार यांची पात्रता ठरविताना जामिनदार हे कर्जदारांच्या कुटुंबातील कुठल्याही परिस्थितीत असता कामा नये व क्रॉस जामिनकी सुध्दा घेण्यात येऊ नये. तसेच कर्जदार व जामिनदार अन्य कर्जदारास जामिन असल्यास व ते थकित झाल्यास कर्ज कुठल्याही परिस्थितीत नामंजूर करावे. संचालकांच्या नातेवाईकांची व्याख्या म्हणजे पती / पत्नी, आई / वडील, भाऊ / बहिण, मुलगा / मुलगी, जावई किंवा सुन अशी कायद्याने असल्यामुळे ह्या व्याखेचे उल्लंघन कुठल्याही परिस्थितीत कर्ज देताना करू नये. पतसंस्थेच्या कोणत्याही संचालक व त्यांच्या नातेवाईकांना विनातारणी कर्ज देता येणार नाही किंवा विनातारणी कर्जाला जामिन राहता येणार नाही ही फार महत्वाची बाब सर्वांनी लक्षात ठेवणे आवश्यक आहे. सर्वात महत्वाची बाब म्हणजे कर्जदार / जामिनदार यांच्या के. वाय. सी. नॉर्मस्ची पुर्तता जर झाली नाही तर ते कर्ज नामंजूर करावे.

कॅश क्रेडीट कर्ज देताना कर्ज मंजूरी बाबतची चौकशी दस्तऐवजांची पुर्तता, अनुषंगिक खर्च,

कर्ज देण्याची पध्दत, कर्जाचा विनियोग या सर्व बाबी तपासून व पुर्तता करूनच मंजूर करावे. पतसंस्थांनी कोणत्याही कर्जाच्या परतफेडीसाठी मुदतवाढदेवु नये. कर्ज मंजूर झाल्यानंतर विनातारणी कर्जाच्या ५ टक्के व तारणी कर्जाच्या २.५ टक्के भागाची रक्कम घेणे बंधनकारक आहे. व भाग स्विकारताना उपविधी व सहकार कायदा याला अधिन राहूनच भागाची कमीत कमी व जास्तीत जास्त रक्कम स्विकारणे आवश्यक आहे.

प्रत्येक पतसंस्थेने किती कर्ज वाटप करावे याचीही कायद्यात तरतुद आहे. कर्ज वाटपासाठी उपलब्ध निधीच्या ६५ ते ७० टक्के कर्ज वाटप करावे व ह्या प्रमाणे पतसंस्थांनी कर्जाची थकबाकी न होण्यासाठी प्रत्येक बाबींकडे लक्ष दिले तर थकबाकी सहजपणे टळू शकते. प्रत्येक कर्जदाराकडून कायद्याला अधिन राहून कर्ज परतफेडीचे पोस्ट डेटेड चेक घेऊन तसा लेखी करार करून मगच कर्जाचे वितरण करावे. कर्ज मंजूरीपुर्वी पतसंस्थेच्या सेवकांनी कर्जदार व जामिनदारांचे अधिकृत पत्यावर प्रत्यक्ष भेट देणे आवश्यक आहे. व तसा अहवाल संचालक मंडळासमोर मांडणे आवश्यक आहे. येथुन पुढच्या काळात कर्जदार व जामिनदारांना कर्ज मंजूरीपुर्वी मुलाखतीस बोलवण्याची पध्दत चालू करणे अनिवार्य ठरणार आहे. कर्ज परतफेडीसाठी जॉईंट अँड सेव्हरल लायबलिटीचा बॉड विहित नमुन्यात भरून घेणे आवश्यक आहे. वरील सर्व गोष्टींचे काटेकोरपणे पालन करावे, ज्याचा फायदा थकबाकी टाळण्यासाठी सहजपणे होवू शकतो हेच या निमित्ताने सांगावयाचे आहे.

जय हिंद ! जय महाराष्ट्र !! जय सहकार !!!

